

NYA

SKB

NR 2
2018

Lagerblad

**Nya rön
om klimatet.**
Extrem hetta och
extrem kyla.

Anna hittar harmonin i yogan.

Yogan drabbade Anna när hon levde i Kalifornien. Nu drömmer hon om skapa ett hälsocentrum i det gamla societetshuset Källör i Östhammar.

Årets företagare.
Stefan Gustavsson Sid 4

VM-feber i Alunda.
Möt favoriten Julia Sid 14

Östhammar 650 år?
Vad är det egentligen vi firar? Sid 17

För andra gången samma dag går jag ner till stranden för att min vovve Roy ska få bada. Det är +30°C, gräset är brunt och syréerna slokar - och det är bara i slutet av maj! Visst, det är skönt med sol efter en lång vinter, men det här, det njuter jag av med viss bitter eftersmak.

Jag vet att väder inte är samma sak som klimat. Men det har slagits för många väderrekord de senaste åren för att jag inte ska bli orolig. +30°C flera dygn i streck i maj, -18°C flera nätter i rad i mars ...

Jag lider av klimatångest. Klimatångest är ett relativt nytt begrepp inom psykiatrin. En sökning på nätet ger 58 000 träffar. Jag är alltså inte ensam om att känna så här. En färsk undersökning från Sifo på uppdrag av Världsnaturfonden visar också att klimatet är en av de samhällsfrågor som oroar svenskarna mest.

I det här numret av Lagerbladet står klimatet i centrum. På uppdrag av SKB har forskare gjort en klimathistorisk studie av perioden i slutet av senaste istiden och sett att det finns många oroande likheter med situationen i dag. Då som nu hade golfströmmen saktat av. Då som nu skedde läsningar i vädersystemen, extremt kallt på vintern, extremt torrt och varmt på sommaren. Läs mer om forskningsrapporten på sidorna 10–12.

Läs också om den fortsatta prövningen av SKB:s ansökan om ett kärnbränsleförvar i Forsmark. Frågan bereds nu av Miljö- och energidepartementet som gett klartecken till SKB att komma in med kompletterande handlingar. På sidan 14 gör vi också ett nedslag i Alunda där Julia Berglind Nilsson nu laddar för VM i fotbollsgolf den 18 juli. Vi håller tummarna för henne!

Trevlig sommar och en skön semester!

Kajsa Prim

Kajsa Prim
redaktör

Redaktionell information

Lagerbladet är Svensk Kärnbränslehantering AB:s externa informationstidning. Den vänder sig i första hand till invånarna i Östhammars kommun, där vi planerar att bygga Kärnbränsleförvaret.

Tidningen ges ut tre till fyra gånger per år och trycks i cirka 21 000 exemplar.

Lagerbladet delas ut till alla hushåll och fastighetsägare i Östhammars kommun, cirka 2 000 hushåll i Tierps kommun och cirka 700 hushåll i Uppsala kommun. Övriga kan gratis prenumerera på tidningen.

Om du har frågor om SKB:s verksamhet i din kommun, ring 0173-883 00.

Ansvarig utgivare:

Anna Porelius, kommunikationschef

www.skb.se

Grafisk form

To Be Frank, Uppsala

Tryck

Tierps Tryckeri

Redaktion

Kajsa Prim, Östhammar
Lars-Rune Ölund, Östhammar
Inger Brandgård, Solna

Kontakt

SKB, Norra Tullportsgatan 3,
742 31 Östhammar
Telefon 0173-883 00
lagerbladet@skb.se
www.skb.se/lagerbladet

ISSN 1651-8683

Fiberna i detta papper stöder hållbart brukade skogar och tryckningen har skett i en miljöcertifierad process enligt ISO 14001.

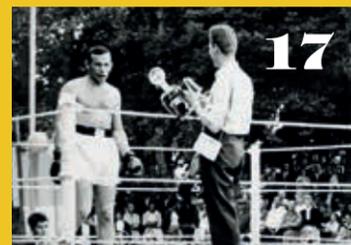
Orädd för nya utmaningar

Möt Årets Företagare Stefan "Gustis" Gustavsson från Alunda.

Extrem hetta, extrem köld

SKB-finansierad rapport ger nya rön om klimatet.

Vad är det vi firar egentligen?

Östhammar rustar för 650 års-jubileum. Vi tar reda på varför.

Världsmästarklubben visar upp sig

Duderö IF har nått stora framgångar världen över. Nu kan Östhammar få en VM-tävling.

VM i fotbollsgolf i Alunda

"Klart jag vill vinna VM, men det viktigaste är att ha roligt."

"Stoppa inte undan frågan!"

Kärnkraftskommunerna skriver till regeringen. Kommunrådet Margareta Widén-Berggren (S) förklarar varför.

Med yogan som livsstil

Anna Göransson driver GoYoga i Östhammar, ett företag med energi och visioner.

Tillståndsprocessen går vidare

Prövningen av SKB:s ansökan om ett kärnbränsleförvar i Forsmark fortsätter. Vad händer nu?

Välkommen ner i underjorden

Följ med på en annorlunda resa 50 meter under havet.

En ovanlig orkidé värd att fira!

Fascinerande växter har sedan 2012 en alldeles egen dag – den 18 maj. Det har utvecklats till ett evenemang som firas i över 50 länder. Då öppnar vetenskapliga institutioner, universitet, botaniska

trädgårdar och andra sina dörrar för att visa upp växternas fascinerande värld. Även SKB vill stämma in i hyllningskören och lyfta fram gulyxne. Den sällsynta orkidén är skyddad enligt artskyddsförordningen och förekommer i Forsmarksskogarna. Det är också en av de arter i området som SKB måste se till att den inte far illa när Kärnbränsleförvaret börjar byggas. Gulyxne blommar i juni–juli med gul-gröna blommor och blir ungefär en decimeter hög. Den går också under namnen myggnyckelblomster eller myggnycklar. I trakterna kring Forsmark finns flera olika slags orkidéer som guckusko, Adam och Eva, nattviol, flugblomster med flera. Alla frodas de i den kalkrika miljön.

ÅRETS

Företagare

TEXT: ANNE ADRE-ISAKSSON

FOTO: KAJSA PRIM

”Som företagare måste man hjälpa föreningarna annars fungerar det inte på en liten ort.”

Stefan Gustavsson

En framgångsrik entreprenör med lokalt engagemang. Orädd för nya verksamheter och utmaningar och med en stor framtidstro. Så löd motiveringen när **Stefan "Gustis" Gustavsson** i Alunda blev utnämnd till Årets Företagare.

Gustis, som han kallas av alla, har varit egen företagare sedan 1989.

Han har haft lastbilar och drivit en bergtäkt. Men 2010 startade han byggföretaget Gustis AB och i slutet av året gick han med i BoList-kedjan. Det gick hyfsat bra från början med en omsättning på 3,5 miljoner kronor. Företaget växte i raketfart och i dag omsätter man 35 miljoner.

– Våra kunder är allt från stora byggföretag och bönder som bygger en maskinhall till enskilda husbyggare och vanliga privatpersoner, säger Gustis.

Han är stolt och glad över utnämningen – det är tredje året han blir nominerad och självklart känns det bra att det var han som drog det längsta strået i år.

Han har fått grattishälsningar från många håll, både via mejl och sms, men också från besökande kunder. En blombukett på skrivbordet på hans kontor, som en äldre dam kom hit med, slokar visserligen lite nu, men vittnar om att

”Förr jobbade jag jämt, sju dagar i veckan, men det gör jag inte längre. Jag har aldrig spelat golf men det kanske jag börjar med när jag jobbar mindre.”

Namn: Stefan "Gustis" Gustavsson

Ålder: 55 år

Familj: Hustrun Kicki som efter mer än 30 år på Akademiska sjukhuset nu också arbetar i företaget. Barnen Fredrik 28 år, Johanna 27 år och Niklas 25 år.

Aktuell: Utnämnd till Årets Företagare i Östhammars kommun.

Gustis är en uppskattad företagare på orten.

Under Allbrektsmässan i Östhammar kom landshövding Göran Enander fram och gratulerade tillsammans med kommunalråden Margareta Widén-Berggren och Jakob Spangenberg.

Men att företaget skulle växa och bli så stort var egentligen inte meningen från början.

– Men är du entreprenör så är du, säger Gustis med ett leende.

– Vi har byggt ut efter hand och nu är vi riktigt bra och kan erbjuda det mesta.

I dag har företaget nio anställda och håller öppet sju dagar i veckan. Här finns inte bara plankor, spik och annat byggmaterial utan även cyklar, spån till hästar och mycket mer. Men inga trädgårdsprodukter. Gustis vill inte konkurrera med ortens övriga företagare.

När Lagerbladet undrar vad som driver honom, funderar han en stund men säger sen att han inte vet.

– Det är roligt, säger han och kan inte ge nåt annat svar.

– Fördelen är att jag får bestämma själv, men det är också jag som får skit om något går fel. >>>

Men nu har han börjat generationsväxlingen i företaget. I dag äger han själv 70 procent medan yngsta sonen Niklas äger 15 procent och systersonen 15.

– Jag har fyllt 55 år och när jag fyller 60 kommer de att äga hälften. Det känns jättebra.

Han är stolt över att han ordnat med detta och tycker att fler företagare borde tänka på det.

Gustis pratar mycket om Alunda som ort och vad som händer med centrum. Och vikten av att engagera sig lokalt. På hans kontor hänger det bilder från speedway- och rallytävlingar. Han är gärna med och sponsrar olika idrottsföreningar även om han själv inte är aktivt engagerad. Han är även med i Företagarföreningen och kommittén för Öland Visar.

– Som företagare måste man hjälpa föreningarna annars fungerar det inte på en liten ort, konstaterar han.

Utnämningen till Årets Företagare får han inte bara för att han driver bygg- och järnhandeln. Han får det också just för sitt lokala engagemang och för att han är en del i Olands Fastighetsutveckling AB, som har byggt flera parhus längs med Prästgårdsvägen i Alunda och nu också har satt spaden i jorden för ett flerfamiljshus med tretton lägenheter – ett projekt som SKB Nu också stöttat med borgen.

– Förr jobbade jag jämt, sju dagar i veckan, men det gör jag inte längre. Jag har aldrig spelat golf men det kanske jag börjar med när jag jobbar mindre, säger Gustis.

Årets Företagare arrangeras av organisationen Företagarna. De lokala vinnarna går vidare till en regionfinal. De som vinner där går sedan vidare till en final som äger rum i oktober. SKB bidrar varje år med en check på 25 000 kr till Årets Företagare i Östhammars kommun.

Världsmästarklubben visar upp sig

Duderö IF är en av många livaktiga föreningar i kommunen. Helgen 18–19 augusti blir det en stor internationell tävling på hemmaplan. Cup Scandinavia, förmodligen med tävlingsort Öregrund, kommer att samla en hel del av världseliten.

Grenen är kettlebell där klubbens Rickard Garbell, Marika Jansson, Anna Berglind, Birgitta Frisell och Nathalie Olsson är regerande världsmästare i olika viktklasser i olika organisationer.

Med stöd av SKB har klubben även fått i gång en ungdomsverksamhet. Nästa år finns det chans att Östhammar får en VM-deltävling.

Kryssvinnare

Rätta lösningen på Lagerbladets Vårkryss var "Forsmarksskogens konung" och "Expo som äger rum i bergum". Vi har fått in många svar. Bland dem har vi dragit fem vinnare som får en sommarpresent hemskickad.

Vinnarna är: Britt-Marie Forsberg, Dannemora; Evy Boström, Örbyhus; Britt-Inger Andersson, Uppsala; Inge Qvist, Hällnäs; Karina Hafdell Åström, Hargshamn.

TILLVÄXTGALAN

Jonas nominerad till ledarpris

Vid Tillväxtgalan i maj var det inte bara Stefan "Gustis" Gustavsson som uppmärksammades som Årets Företagare. Även många andra välkända kommunprofiler hedrades.

SKB:s upphandlingschef Jonas Palmqvist tillsammans med fru Åsa var nominerade som kandidater till årets ungdomsledarstipendium för deras engagemang inom fotbollen i Films SK.

Vann gjorde innebandyledarna Göran Nilsson och Rolf Johansson för deras arbete med personer med funktionsvariationer.

YO GA — AN NA

TEXT: KAJSA PRIM | FOTO: GABRIEL LILJEVALL

Anna Göransson stämmer inte helt med bilden av en yogalärare. Hon påminner mer om ett yrväder, full av infall och idéer. Men hon står stadigt och är ändå alltid DÄR, i ögonblicket. I synnerhet när det gäller yogan. Och i Östhammar förstås, i det här skedet av hennes liv.

Det händer att Anna Göransson börjar dagen med en yogapose i sängen. Så var det den här morgonen. Det fick Lagerbladet veta när vi ses i hennes yogastudio. Fötter och ben rakt upp i luften, avslappnat, i fem sex minuter.

– Den är en pose som är superbra för energin, säger hon.

Anna Göransson driver GoYoga i Östhammar, ett av de företag som det senaste året fått stöttning av SKB Näringslivsutveckling i form av borgen.

Anna vecklar ut den röda yogamattan för att visa. Ligger sig på rygg, ser till att skulderbladen är i rätt position, korsryggen, sätet, och sträcker upp benen, det ena efter det andra.

– Många går omkring med blockeringar i benen. Energin flödar inte fritt i leder, knän, fötter. Det här är ett sätt att öppna upp låsningarna och avlasta.

– Det kan hända att benen börjar skaka. Det beror just på spänningarna, men det ger sig om man bara håller ut, säger hon och växlar nästan omärkligt över till en annan pose, den här lösgörande för höfter och korsrygg.

Yoga – ett sätt att komma i kontakt med sig själv

Anna Göransson stämmer inte helt med bilden av en yogalärare. Hon påminner mer om ett yrväder, full av infall och idéer. Men hon står stadigt och är ändå alltid DÄR, i ögonblicket. I synnerhet när det gäller yogan. Och i Östhammar förstås, i det här skedet av hennes liv.

Yogan drabbade Anna när hon bodde i Kalifornien. I början handlade det om att få ordning på kroppen, komma i form. Men ganska snart insåg hon att det fanns fler dimensioner av den mångtusenåriga läran och att hon ville utbilda sig till certifierad yogalärare.

– Jag upptäckte att yoga är så mycket mer än kroppsrörelserna. Det är ett sätt att komma i kontakt med sig själv, en väg till hälsa för hela människan, inre och yttre. Det är hemligheten, men kanske också det som en del uppfattar som hokus pokus, säger hon.

Brunns- och hälsotradition

Att hon slog sig ner i Östhammar är en lite snirklig historia. Hennes mamma hade gård i Skärplinge och när hon flyttade hem från USA 2010 ville hon pröva på att bo här uppe. Hon bestämde sig till slut för Öregrund, där hon nu lever med sin son.

– Både Öregrund och Östhammar är ju gamla brunnsorter och jag tyckte hälsotraditionen stämde med det jag ville göra, säger hon.

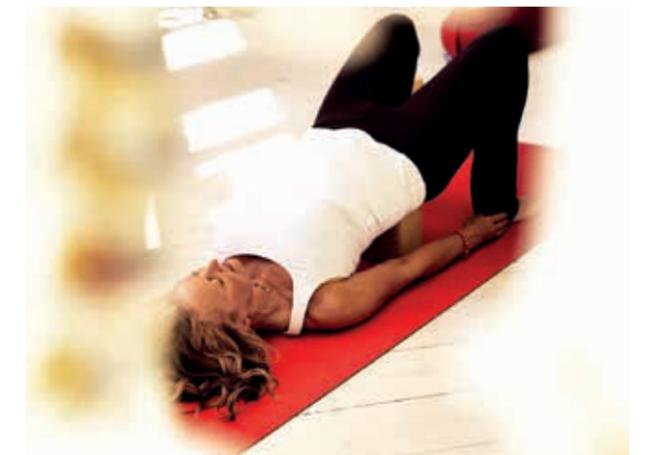
”Många går omkring med blockeringar i benen. Energin flödar inte fritt i leder, knän, fötter. Det här är ett sätt att öppna upp låsningarna och avlasta.”

Anna Göransson

I dag har GoYoga sin studio i Källör, det gamla societetshuset som håller på att rustas av ideella krafter. Där har Anna yoga-klasser flera gånger i veckan eller tar emot för privata konsultationer. Nu i höst är hon också stolt värd för en 200 timmar lång och i branschen mycket ansedd yogalärarutbildning – YogaWorks.

Men hennes vision är större än så. Dörr i dörr med yogastudion har naturläkaren Linnéa Andersson-McConnell sin mottagning. De har inlett ett samarbete för att skapa ett hälsocentrum i Källör. Det finns en tredje partner också, Janet Ribben, livsstilscoach med särskilt fokus på de lite äldre, som är med. Första steget för trion är en workshop om hjärnan i augusti, och lite senare i höst en hälsomässa.

– Linnéa, Janet och jag vill alla jobba förebyggande med hälsa. Att förebygga sjukdom och utbrändhet, som kostar samhället miljarder varje år. Det vore så roligt om vi kan samla föreningar och företag här i huset som har kunskap och brinner för samma sak som vi, säger Anna.

I en färsk SKB-finansierad studie har forskare undersökt perioden när den senaste inlandsisen försvann och sett att Golfströmmen då var under försvagning. Det ledde till extremt kalla vintrar och torra och heta somrar. Samma fenomen ser vi i dag, och det kan få stora effekter på klimatet i norra Europa.

EXTREM EXTREM EXTREM

TEXT: SIMON HOFF & KAJSA PRIM | FOTO: GABRIEL LILJEVALL

”Värmetransporten norrut i Atlanten kan i dag vara på sin lägsta nivå på mer än tusen år”

Jens-Ove Näslund

De senaste åren har vattnet i Nordatlanten varit ovanligt kallt. Det kan, menar forskarna, bero på att Golfströmmen blivit svagare, transporten av varmare havsvatten norrut har minskat.

Golfströmmen spelar en viktig roll i jordens klimatsystem. Det är bland annat tack vare den som vi här uppe i norr på gränsen till Arktis har ett tempererat klimat med fyra årstider. Om det inte vore för den skulle vårt klimat mer likna det sibiriska.

– Värmetransporten norrut i Atlanten kan i dag vara på sin lägsta nivå på mer än tusen år, säger Jens-Ove Näslund, som ansvarar för SKB:s klimatforskningsprogram och är docent vid Stockholms universitet.

Tydlig påverkan

Jens-Ove och hans kollega Jenny Brandefelt har för SKB:s räkning medverkat i den aktuella studien för att ta reda på hur klimatet påverkas när man går från ett kallt istidsklimat till ett klimat under en värmeperiod.

Att Golfströmmen skulle bli svagare i ett varmare klimat

var väntat enligt många studier. Det är dock mycket osannolikt, utifrån den kunskap man har i dag, att den skulle kunna kollapsa helt. Men konsekvenserna för klimatet i Europa och Skandinavien kan ändå bli drastiska.

– Studien visar att det räcker med att värmetransporten norrut i Atlanten minskar för att det ska bli en tydlig påverkan på klimatet, förklarar Jens-Ove Näslund.

En tusen år lång köldknäpp

Dagens förhållanden liknar i viss mån de som rädde i slutet av senaste istiden, som är den period som forskarna studerat. Det var en tid med snabb uppvärmning av klimatet, samma som sker nu. Samtidigt förekom några perioder med kalla bakslag. Det kraftigaste varade under drygt tusen år och kallas Yngre Dryas.

– Att resultaten visar att klimatet i Europa och Skandinavien under Yngre Dryas var mycket kallt under vintrarna, hade vi väntat oss. Men att somrarna under samma period var mycket varma, var däremot ett resultat som vi inte väntat oss, säger Jens-Ove Näslund.

Vid den här tiden hade inlandsisen smält av och minskat betydligt i storlek. Men den is som var kvar >>>

Mycket varmare somrar i framtiden. Konsekvenserna för klimatet i Skandinavien kan bli stora visar en studie som **Jenny Brandefelt** och **Jens-Ove Näslund** har medverkat i för SKB:s räkning.

”Även andra studier visar en koppling mellan ovanligt kalla förhållanden i Nordatlanten och de värmeböljor och torka som drabbat Europa under senare tid.”

Jens-Ove Näslund

Därför gör SKB klimatstudier

Att få ökade kunskaper om vissa delar av klimatsystemet är viktigt för SKB i arbetet med säkerhetsanalyserna för bland annat Kärnbränsleförvaret. Varmare och torrare somrar, och kallare vintrar, kan till exempel spela stor roll för landskapsutvecklingen vid en förvarsplats som Forsmark, eller människans möjligheter att i framtiden nyttja landskapet där.

Studien är en del i ett större forskningsprojekt som SKB finansierat och deltagit i tillsammans med forskare från en rad olika länder och universitet. Resultatet av den klimathistoriska studien har uppmärksammats internationellt och publicerades nyligen i den ansedda vetenskapliga tidskriften Nature Communications.

var ändå mäktig – ända upp till 2 000 meter hög.

Läsning i vädersystemet

Studien visar att de varma somrarna under kallperioden Yngre Dryas till stor del berodde på inlandsisen, som påverkade atmosfären så att västvindarna från den nerkylda Atlanten blockerades och styrdes om. Det uppstod en läsning i vädersystemet.

Klimatet i dag skiljer sig ju så klart mycket ifrån det under Yngre Dryas. Då var haven mycket kallare, koldioxidhalten i atmosfären avsevärt lägre och inlandsisen fanns kvar. Men ändå visar forskarnas resultat en oroande likhet med dagens situation.

– Minskningen av havsströmmarnas värmetransport norrut skedde då, liksom nu, under en period med en generell uppvärmning av klimatet. Resultaten visar att även om Nordatlanten kyls av, så kan det leda till ett betydande extra värmestillskott sommartid över Europa genom att västliga kalla luftströmmar blockeras, berättar Jens-Ove Näslund.

Kvasistationära högtryck

I dag är det inte inlandsisen som skapar blockeringen. I stället är det så kallade kvasistationära högtryck som ligger stilla och hindrar de västliga vindsystemen från Atlanten i upp till en eller flera veckor. Det gör att Europa inte nås av de svalare luftströmmarna från väster under sommaren eller de värmmande västliga vindarna under vintern. Det här fenomenet har under de senaste årtiondena resulterat i kraftiga värmeböljor och torka sommartid och mycket kalla perioder vintertid.

Även andra studier visar en koppling mellan ovanligt kalla förhållanden i Nordatlanten och de värmeböljor och torka som drabbat Europa under senare tid.

– Om värmetransporten norrut i Atlanten fortsätter att minska i framtiden skulle atmosfärisk blockering kunna leda till ännu kraftigare värmeböljor sommartid än de som ökade halter av växthusgaser i atmosfären kan orsaka, något som samhället skulle behöva rusta sig mot, säger Jens-Ove Näslund.

Sjung ut i sommar

Öregrundsmåndagarna är en allsångstradition varje sommar. Lions Club Öregrund arrangerar de stjärnspäckade måndagskvällarna i juli.

I år går det också att ta ton i Östhammar på onsdagskvällarna.

– Vi tycker det är trevligt att folk kommer ut och umgås på fina Sjötorget, säger Anders Sylvé i Fokus Östhammar, som arrangerar fem allsångsonsdagar i sommar. Lokala förmågor kompletteras med litet mer kända.

Summer Camp även i Östhammar

Breddidrottslägret Summer Camp i Gimo utvidgar när Östhammar fyller 650 år. Två av grenarna, friidrott och gymnastik, läggs just i Östhammar. Dans, fotboll och innebandy körs som tidigare i Gimo.

SKB är stolt samarbetspartner till Summer Camp som i år går 13–17 augusti och arrangeras för ungdomar mellan 7 och 13 år. Detta jubileumsår är dessutom anmälningsavgiften sänkt från 800 kronor till 650 kronor.

”Jätteintressant att få höra en expert berätta om sitt specialområde!”

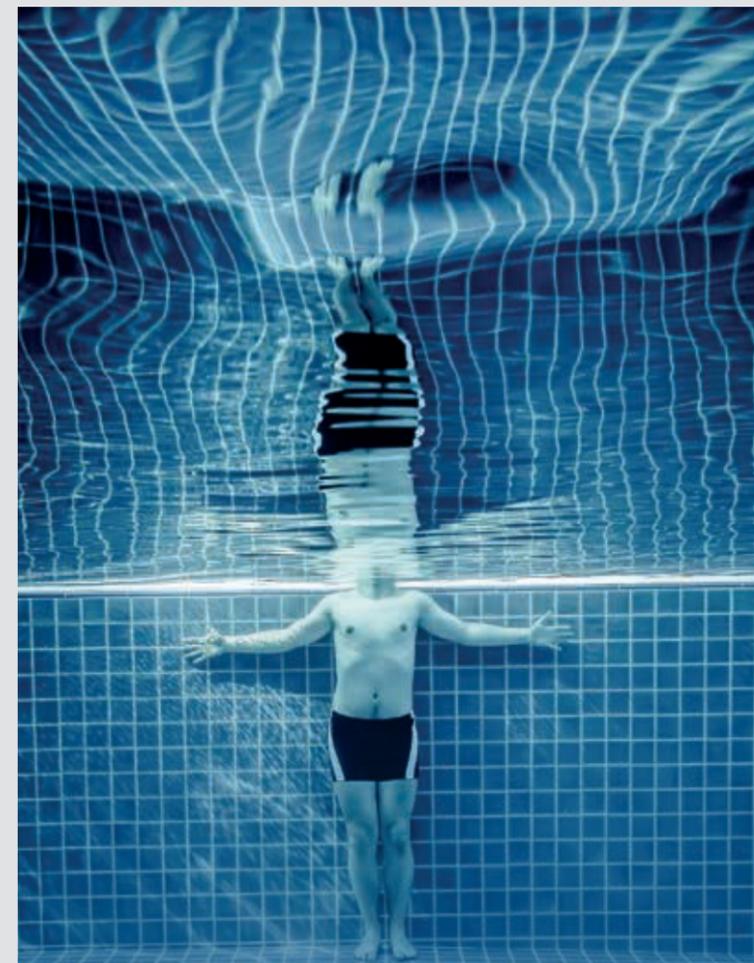
Hugo Sandelin, 27, som tillsammans med sina klasskamrater från kursen Tekniskt basår på Uppsala universitet gjorde studiebesök hos SKB i Forsmark. Där berättade SKB:s Tobias Lindborg om klimatdriven landskapsförändring, ett ämne som han för övrigt också nyligen doktorerade i.

Femårskalas med jubileumstårta

Som en del i Östhammars 650-årsjubileum passade SKB:s Östhammarskontor på att fylla fem år. Det blev ett stort tårtkalas med 300 besökare på plats för föreläsningar, mingel och info.

– Alltid intressant att få veta det senaste kring SKB, sa Linnéa Andersson-McConnell som dessutom var en av vinnarna i Jubileumsquizet.

Passande nog vann hon en jubileumstårta.

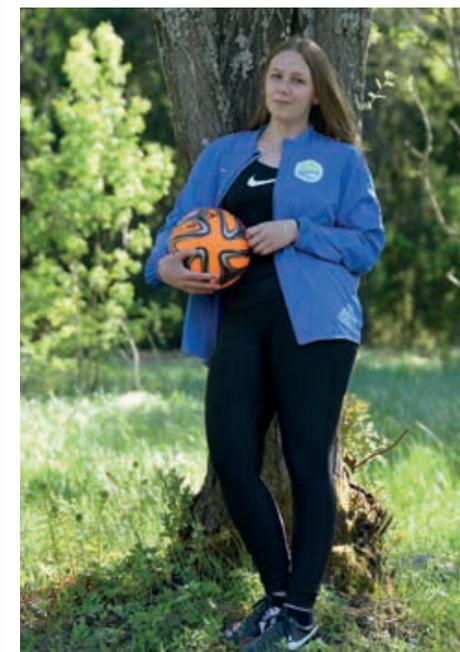

Tävla med din skönaste sommarbild!

Sommaren är en tid med massor av härliga upplevelser, och ofta har vi mobilen eller kameran med oss. Vill du dela dina minnen med oss? Skicka in din skönaste, roligaste, tokigaste eller finaste sommarbild till Lagerbladet: lagerbladet@skb.se senast 1/9. Skriv **”Skönaste sommarbilden”** i ämnesraden. Publicerade bilder belönas med en termosmugg.

TEXT: LARS-RUNE ÖLUND | FOTO: KAJSA PRIM | ILLUSTRATION: LINNÉA BLIXT

Julia Berglind Nilsson är en av många hemmaspelare när VM i fotbollsgolf avgörs i Alunda. "Går det bra gör det ju ingenting", säger hon om VM som startar 18 juli.

"Det är kul att se nybörjare komma hit och de blir bitna direkt, härligt!"

Julia Berglind Nilsson

VM-festen fortsätter - nu i Alunda

– Visst vill jag vinna VM, men det viktigaste är att ha roligt, säger **Julia Berglind Nilsson**.

Det sammanfattar ganska väl känslan och inställningen inom sporten fotbollsgolf. I år blir det VM i Alunda och SKB är en av samarbetspartnerna.

"Riktiga" fotbolls-VM i Ryssland hinner lagom sluta dagarna innan det är dags för charmig VM-stämning på det lokala planet 18-21 juli. Alunda Fotbollsgolfklubb har fått äran att arrangera VM med nära 20 deltagande nationer.

– Det ska bli spännande, men jag har inte så bra tävlingsnerver, säger Julia när hon dissas sina chanser.

21-åringen har dock tagit VM-medaljer tidigare, mestadels i dubbel. Man tävlar i singel, dubbel och mixed.

VM-silver i första tävlingen

– För fyra år sedan åkte jag med till VM i tyska Inzell för att titta, men min engagerade pappa sa att jag inte fick åka med om jag inte spelade. Tänk, det blev VM-silver tillsammans

med Elin Djursvik i min första tävling!

Det må vara en relativt liten sport, men den växer på det internationella planet och handen på hjärtat, hur många från Östhammars kommun – oavsett gren – får chansen att bli VM-aktörer?

– För oss inom sporten är det förstas stort, det är nu andra gången på fem år som vi får arrangera VM, vilket tyder på att internationella förbundet gillar oss. Många säger att det här är världens bästa bana. Grenen blir större och större och nu börjar det komma in prispengar också, säger Eero Ikäläinen som är ordförande, vd och klubbchef inom Olandsbygdens Golfklubb, som Alundas Fotbollsgolfklubb sorterar under.

Prispengar är på gott och ont, den sköna inställningen inom

sporten kan naggas i kanten med en eventuell hårdatsning. Men inte än på ett tag.

Julia har förresten ingen tidigare karriär, varken som fotbollsspelare eller golfspelare.

Det går bra ändå ...

– Det är ju det som är så härligt, här kan man bara vara. Går det bra gör det inget, säger hon som menar att hon egentligen inte har någon teknik, taktik eller iskalla nerver.

Det går bra ändå och det ser tjustigt ut när hon elegant kickar bollen över stora stenen på åttonde hålet, favorithålet.

Lagerbladet hamnade i skogen ... >>>

Banrekordet elva under par

Fotbollsgolf är precis som golf med 18 hål – på Gärdebybanan är avslutningshållet det längsta, 124 meter (par 5), medan nian är kortast med 30 meter (par 3) och det gäller att komma från tee till hål på minst antal slag, förlåt sparkar.

– Visst händer det att man gör hole in one, men inte så ofta, jag har inte så bra koll men jag har väl gjort fyra fem stycken, två på samma tävling i föl, säger Julia och betonar den mentala biten.

Hon har sitt bästa resultat på 60 sparkar (nio under par) vilket är två från damernas gällande banrekord, 58. På herrsidan är det 51 (18 under par).

– För mig ligger en mental spärr att sänka mig till tvåsiffrigt under banans idealresultat, menar Julia som gärna skulle göra det på hemma-VM.

Hänger med online

Hon har en hel del ”tävlingssticks”. Bland annat måste hon ha mobilen i ena handen. Alltid.

– Annars kan jag inte spela. Men det har också en annan fuffigare funktion. Sporten har tagit steget in i onlinevärlden och i varje treboll (de som spelar tillsammans) används mobilen för att rapportera in resultaten som sedan kan följas live av konkurrenter, publik, anhängare och till med fansen på andra sidan jordklotet. Snacka om att placera Alunda på världskartan.

Enkel utrustning

Hur många hemmaspelare som får VM-plats vet vi inte än men alla kan anmäla sig till att bli VM-spelare. Sympatiskt, eller hur?

– Det är också i linje med att alla får plats här, vår fina bana är en samlingsplats och allt är så enkelt. Du behöver ingen speciell utrustning, ett par gymaskor och du är redo för start, säger Eero som sett att företagsspelet har ökat.

– Det är kul att se nybörjare komma hit, de blir bitna direkt, härligt, säger Julia och hoppar med ett nytt gäng som ska ut på en träningsrunda. Hennes egen orangea VM-boll är det enda som avslöjar att hon siktar på VM.

Hon gör det på ”golfbanan mellan stad och hav med en egen busshållplats”. Elegant och tjugisig devis på VM-arenan!

77 procent av invånarna i Östhammars kommun är för eller helt för SKB:s planer på att bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark. Det visar Novus årliga opinionsundersökning. Det är en lite högre siffra jämfört med förra året då motsvarande var 75 procent. 76 procent säger också att de har stort eller ganska stort förtroende för SKB som företag och 60 procent att de känner till oss mycket eller ganska bra. Motsvarande siffra förra året var 79 och 57. Det ska sägas att alla förändringar ligger inom felmarginalen som är plus eller minus 2,8 till 3,5 procentenheter.

Resultatet baserar sig på 800 telefonintervjuer som genomfördes mellan den 10 april och 2 maj.

Tillståndsärendet nu hos regeringen

SKB:s ansökan om slutförvaring av använt kärnbränsle i Forsmark har prövats av Strålsäkerhetsmyndigheten och Mark- och miljödomstolen. Tidigare i år lämnade båda instanserna sina respektive yttranden i tillståndsfrågan till regeringen, som nu granskar ärendet.

Miljö- och energidepartementet har under våren tillsatt en granskningsgrupp som går igenom yttrandena utifrån miljöbalken och kärntekniklagen. Mark- och miljödomstolen var i sin skrivning tydlig med att SKB behöver komplettera informationen innan regeringen kan fatta beslut om att tillåta verksamheten.

Det gäller främst mer dokumentation om kopparkapseln och att ännu tydligare definiera verksamhetsområdet ovan och under jord.

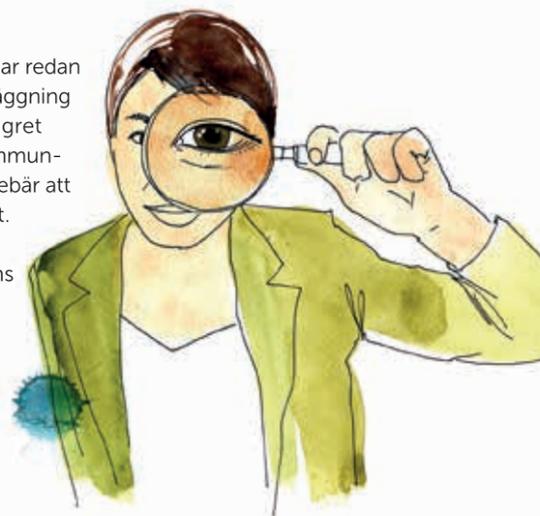
– Det har vi tagit till oss och vi kommer att lämna in ytterligare underlag. Vi förutsätter också att det kommer att bli ett remissförfarande där alla parter, bland annat kommuner, intresseorganisationer och forskare, får lämna sina synpunkter på det nya materialet, säger SKB:s kommunikationschef Anna Porelius.

Regeringen kommer även att be Östhammars kommun om ett yttrande i vetofrågan, det vill säga kommunfullmäktige måste ta ställning till om man tycker att Kärnbränsleförvaret ska få byggas i Forsmark eller inte. Därefter har regeringen tillräckligt med underlag för att kunna fatta beslut om tillstånd och tillåtlighet för slutförvaret för använt kärnbränsle.

Glädjande besked från Oskarshamn

Oskarshamns kommunfullmäktige har redan gett klartecken till en inkapslingsanläggning för använt kärnbränsle vid mellanlagret Clab. Frågan avhandlades på ett kommunfullmäktigemöte den 11 juni och innebär att Oskarshamn nu fattat sitt vetobeslut.

– Det här är naturligtvis mycket glädjande. Det visar att Oskarshamns kommun har förtroende för SKB:s arbete och våra planer för framtiden, säger Anna Porelius.

Den stora jubileumskonserterna ägde rum på Krutudden i slutet av juni. 1959 var det en annan underhållare som höll låda. Nyblivne boxningsvärldsmästaren **Ingemar Johansson** visade upp sig och intervjuades av Östhammarsprofilen och radiohandlaren **Ingemar Widén**.

Interiör från **Robert Almgrens** speceriaffär på Drottninggatan. Den låg i huset som i dag är **Johanssons Gårdshotell**. Affären fanns kvar ända fram till 1969 och ägdes då av en herr **Fredriksson**.

Östhammar 650 år

TEXT: LARS-RUNE ÖLUND | FOTO: ARKIV & KAJSA PRIM

– Vad är det egentligen vi firar under jubileumsåret?
– Privilegiebrevet år 1368, utfärdat av kung Albrekt av Mecklenburg, säger **Karl-Fredrik Ingemarsson**. Men Östhammar är äldre än 650 år. Vår lilla stad har aldrig varit folkrik, men den har en stor historia, menar han.

Från Stadshotell till SKB-kontor. Tänk om dessa väggar kunde tala. Mycket historia finns på Norra Tullportsgatan 3 ...

1 september invigs nya kulturhuset och tillbyggda Storbrunn. Så här såg det ut 1935 när originalbyggnaden uppfördes.

Vattentornet i Östhammar tog bara elva månader att bygga för 102 år sedan. I samband med Hemvårdardagen 29 juli öppnas det igen för allmänheten. En favorit i repris på SKB-hyllningen till 100-årsringen för två år sedan.

Fest vid varmbadhuset. Även om Östhammar inte är lika känd som Öregrund så var det en populär kurort.

I samband med Albrektsmässan nyinvigdes Rådhusorget i år. Kolla, dryckesvattnet fanns redan på plats för nästan 100 år sedan.

Hallå där...

Margareta Widén-Berggren, socialdemokratiskt kommunalråd i Östhammar

Varför har kommunerna i Kärnkraftskommunernas samarbetsorgan (KSO) – där Östhammar, Nyköping, Oskarshamn, Varberg och Kävlinge ingår – gått samman och skrivit till regeringen, riksdagen och miljödepartementet och bett dem ta tag i slutförvarsfrågan snarast möjligt?

– Vi anser att frågan inte kan stoppas undan och sparas till framtiden med anledning av att det är val eller att det kanske kan komma bättre lösningar i framtiden. Ett nollalternativ, där mer och mer förvaras i Clab, mellanlagret för använt kärnbränsle, i Oskarshamn utan en lösning kring hur det slutligt ska tas om hand, är inte ett alternativ.

Vad hoppas ni att resultatet av er skrivelse ska bli?

– Vi vill inte att regeringen stoppar huvudet i sanden utan jobbar med frågan, så även den kommande regeringen. Oskarshamn har redan sagt ja i kommunstyrelsen till en inkapslingsanläggning och vill naturligtvis också att ett säkert slutförvar byggs. De andra kärnkraftskommunerna behöver också lämna sitt använda kärnbränsle och rivningsavfall någonstans.

Vad tror ni kan hända om beslutet drar ut på tiden?

– Det försvinner viktig kompetens både hos professionen och hos oss kommuner och berörda kommuninvånare. Även orken att hålla frågan och intresset för den vid liv, kommer att minska. Det känns bra att vi kärnkraftskommuner är överens, men det är en nationell fråga, ingen kommunal ansvarsfråga.

TEXT: ANNE ADRE-ISAKSSON | FOTO: GABRIEL LILJEVALL

Det Karl-Fredrik inte vet om Östhammars historia är inte värt att veta. Så därför är vi inte ett dugg förvånade över att han, när han hämtar andan, konstaterar att Östhammar är äldre än 650 år. Man har hittat gravplatser som härstammar från 1100-talet i området.

Varför detta genuina intresse för historien?

– Det är så spännande! Någon måste ju föra kunskaper och traditioner vidare. Utan historien kan vi inte bygga framtiden, säger han som bland annat är ordförande i livaktiga Frösäkers Hembygdsförening, en av SKB:s många samarbetspartner.

Många hembygdsföreningar

Hembygdsföreningar är en tradition i kommunen och det finns många som gör ett fantastiskt arbete för att bevara och berätta.

Som nu under jubileumsåret.

Det var mamma Lilly som fick den nu 68-åriga Karl-Fredrik intresserad av dätiden och hembygden. Och nutiden, för Karl-Fredrik vill gärna dela med sig av sin kunskap.

Fiske och handel

Då kommer vi tillbaka till honom från Mecklenburg, utfärdaren av privilegiebrevet, som egentligen inte visste så mycket om Östhammar. Kung Albrekt har numera fått

ge namn åt Albrektsmässan i slutet av maj och det finns en minnessten vid Hembygdsgården.

– Det var oerhört viktigt att Östhammar fick stadsprivilegier att bedriva handel här i regionen. Bland annat var det ju ett livaktigt fiske här och Östhammar var en mötesplats för fiskare och jordbrukare.

Mötesplatsen skapade sjöfart och hantverk. Sjöstaden Öregrund var också "huvudstad" i kommunen under 30 år i slutet av 1400-talet och början av 1500-talet innan den brändes ner 1521.

”Det är så spännande! Någon måste ju föra kunskaper och traditioner vidare. Utan historien kan vi inte bygga framtiden.”

Karl-Fredrik Ingemarsson

Silver var guld värt

– När jag började forska blev jag verkligen överraskad över att lilla Östhammar hade så många silversmeder. Hela 14 stycken på sent 1600-tal och 1700-talet.

Att visa upp silverföremål i skedhyllan var status och tydde på välstånd bland storbönder och handelsmän.

Silver var guld värt för Östhammar och det kommer hembygdsföreningen, konstnärsföreningen och fotoklubben att visa upp med sin spännande Silverutställning på SKB:s Östhammarskontor under september.

Däremot kommer inte det äldsta existerande Östhammars-silverföremålet från 1694 att visas. Men nattvardskalken finns fortfarande bevarad i en kyrka i Stockholmsområdet.

Liten stad med stor historia

– Vår lilla stad har aldrig varit folkrik men den har en stor historia, säger Karl-Fredrik och pekar på att det dröjde ända in på 1930-talet innan Östhammar hade 1 000 invånare.

I dag finns runt 5 000 invånare på orten, hela kommunen räknar in ungefär 22 000. Många med goda historier från förr, detta jubileumsår.

Kung Albrekt av Mecklenburgs brev om Östhammar

Kung Albrekt av Mecklenburg satt vid en middag i Enköping 25 mars år 1368 och samtalade med mäktiga tyska hanseater och svenska stormän. Kungen lär ha avbrutit samtalet med frågan: "Finns här någon som vet något om en stad som kallas Östhammar?" Sedan läste han upp det för Östhammar så viktiga privilegiebrevet, som gav stadens invånare rätt att idka både inrikes och utrikes handel. Det beslutades också att byn skulle ha en särskild fogde på samma sätt som andra köpstäder i riket.

Källa: Fritjof Sjögren: Roslagsstaden Östhammar 1368–1968

En unik resa ner i berget

Roslagen och Östhammars kommun erbjuder en mängd spännande utflyktsmål. Här är ett som är lite annorlunda: Häng med ner under jorden!

Under fem sommarveckor finns det möjlighet att göra en intressant tur 50 meter ner till SKB:s slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall, SFR, i Forsmark.

Med buss åker man ner till anläggningen där de kunniga guiderna visar en av bergssalarna som innehåller en utställning kring SKB och slutförvaret.

Det är en spännande upplevelse att vistas nere i berget, 50 meter under havsbotten i Öregrundsgrepen. Det är garanterat en upplevelse med buss och till fots, men det är några saker man måste känna till.

Eftersom det här är en kärnteknisk anläggning i drift finns det speciella säkerhetsföreskrifter för allas säkerhet:

Varje besökare måste själv kunna gå utan stöd eller ledsagare. Därför är rullstolar, rullatorer, kryckor eller käppar inte tillåtna under jord.

Alla måste bära skyddsutrustning under hela besöket. Före nedfart blir det en obligatorisk säkerhetsgenomgång.

Åldersgräns är sju år och alla måste ha giltig legitimation till hands. Föräldrar identifierar sina barn.

Eftersom SFR ligger inom skyddsområdet i Forsmark råder fotoförbud under hela besöket. Alkohol eller andra vätskor får inte förtäras under jord.

När man för en stund lämnar solljuset ovan jord

kan det vara skönt att ha med sig en tröja under besöket nere i berget.

Väl på plats i Forsmark kommer ni också att upptäcka att Forsmarks bruk ovan jord är en riktig pärla. I den gamla bruksmiljön finns mycket att se och uppleva för alla sinnen, gammal som ung.

Vänta inte för länge med att boka – bussturerna brukar vara populära!

Varje vardag fram till 3 augusti går det två turer per dag, avgång klockan 10.30 och 13.30 från turistinformationen i Forsmarks bruk.

Besöket är gratis men föransökan krävs. Det görs lättast genom att gå in på visitforsmark.se eller ringa till turistinformationen på 0173-500 15.

Sommarstängt på kontoret

SKB:s kontor i Östhammar är en populär informations- och mötesplats med bland annat en stor fast verksamhetsutställning och olika konst- och fotoutställningar. Men ni får ge er till tåls till måndag 13 augusti då kontoret är sommarstängt under juli och halva augusti. Sedan väntar en spännande höst.